

TABIATSHUNOSLIK DARSLARINI STEAM YONDASHUV ASOSIDA TASHKIL ETISH

Dadaboyeva Sevaraxon

Akbarova Muazzamxon

Farg‘ona viloyati Marg‘ilon shahri

Xalq ta‘limi bo‘limiga qarashli 1-umumta‘lim maktabi

Boshlang‘ich sinf o‘qituvchilari

Annotatsiya: Tabiatshunoslik darslarini STEAM yondashuv asosida tashkil etish, boshlang‘ich sinflarda STEAM yondashuvi haqida tushuncha hamda zamonaviy dars o‘tish usullarining o‘ziga xos xususiyatlari haqida ushbu maqolada fikr yuritilgan.

Kalit so‘zlar: yosh avlod, STEAM, STEM, zamonaviy axborot-kommunikasiya texnologiyalari, innovasion loyihalar, yosh avlos, uzluksiz ta‘lim, AKT, yondashuv, kreativ, intellektual, innovatsion, samaradorlik, ijodiy fikr

Hozirgi tez o‘zgarayotgan dunyoda o‘sib kelayotgan yosh avlodni ma‘naviy-axloqiy va intellektual rivojlantirishni sifat jihatidan yangi darajaga ko‘tarish, o‘quv-tarbiya jarayoniga ta‘limning innovatsion shakllari va usullarini joriy etish asosiy maqsadimizdir. Shuningdek, uzluksiz ta‘lim tizimi mazmunini sifat jihatidan yangilash va ta‘lim samaradorligini oshirishda quyidagilarga e‘tibor qaratish zarur.

- har bir o‘quvchining qiziqishlari, ehtiyojlari, qobiliyatlari, shaxsiy sifatleri, intellektual xususiyatlarini aniqlash, o‘quvchilarda o‘qishga sog‘lom, kuchli va ta‘sirchang motivasiyani shakllantirish;
- iqtidorli va iste‘dodli o‘quvchilarni tanlash va individual yondashish, zamonaviy kasblarni egallash qobiliyatini rivojlantirish;
- yoshlarni tarbiyalash va ularning bandligini ta‘minlashda maktabdan tashqari ta‘limning zamonaviy usullarini va yo‘nalishlarini joriy etish;

➤ o‘qitish metodikasini takomillashtirish, ta’lim-tarbiya jarayoniga zamonaviy axborot-kommunikasiya texnologiyalari va innovasion loyihalarni joriy etish.

STEAM -Amerikada ishlab chiqilgan. Ayrim maktablarda o‘z bitiruvchilarining keying faoliyatini kuzatib, tabiiy fanlar texnologiya, muhandislik, mahurat, matematika fanlari fanlari integratsiyalashgan qaror qabul qilindi.

- STEAM – ta’limni haqiqiy hayot bilan bog‘lovchi texnologiya.
- STEAM yondashuvining asosiy g‘oyasi: Amaliy nazariy bilim kabi muhimdir.
- Shior: “Aql va qo‘l”
- STEAM so‘zini harflab izohlansa,

S- science – tabiiy fanlar

T-technology – texnologiya

E-ingjeneering – muxandislik ishi

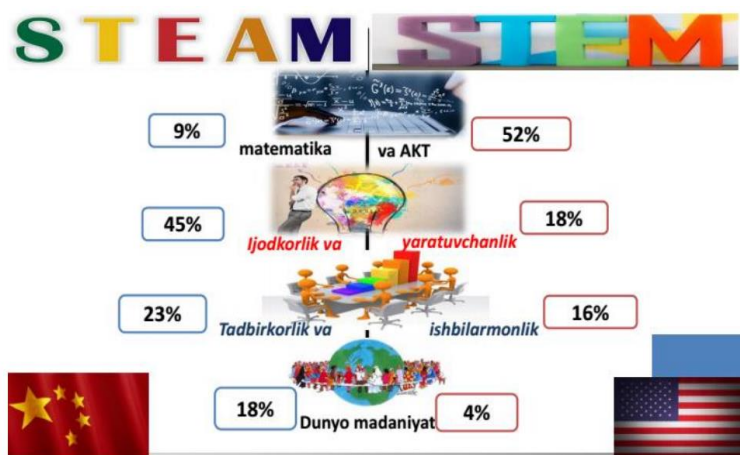
A-art – san’at

M-mathematic – matematika

- STEAM yondashuvning oltin qoidalari:
 - tabiiy fanlar , texnologiyalar, muxandislik, san’at va matematikaning integratsiyasi;
 - ilmiy-texnik bilimlarning real hayotda qo‘llanishi;
 - o‘z kuchiga ishonchning hamda irodaning shakllanishi;
 - faol muloqot va jamoaviy ish;
 - texnikaga oid ishlarga qiziqish;
 - loyihalarga kreativ va innovatsion yondashuv;
 - ta’lim bilan kasb o‘rtasidagi ko‘prik;
 - bolalarning hayotdagi innovatsiyalarga tayyorligi.

STEAM – real hayot talablaridan kelib chiqqan holda akademik ilmiy–texnikaviy konsepsiya doirasida integratsiyalashgan holda o‘qitishdir. Integratsiyalashgan ta’limni joriy etishdan ko‘zlangan maqsad – bu ta’lim jamiyat, ish va dunyoni bir butun holda tasavvur etish va ular o‘rtasida barqaror aloqa o‘rnatish. O‘quvchilarda tabiatni butun bir borliq sifatida, olamning yagona manzarasini anglashi, ekologik muammolarni tushunishi hamda tabiiy resurslardan

oqilona foydalanish ko‘nikmalarini, tabiat va jamiyat taraqqiyotiga o‘z hissasini qo‘sha oladigan kompetent shaxsni tarbiyalash;

STEAM ta'limi tabiiy va iqtisodiy fanlar yo'nalishida o'quvchilarning egallagan bilim, ko'nikma va malakalarini kundalik hayot bilan bog'liqligini ko'rsatishda dars va sinfdan tashqari mashg'ulotlarda o'quv tadqiqotlarini o'tkazish, tajribalarni bajarish, loyihalashtirishga yo'naltirilgan ijodkorligini tarbiyalash, yangiliklar yaratishga bo'lgan qiziqishlarini rivojlantirish;

STEAM — maktab o'quvchilarini yangi o'qitish metodikasi bo'lib, U bolalarni bir vaqtning o'zida Science (tabiiy fanlar), Technology (texnologiya), Engineering (muhandislik), Art (san'at) va Mathematics (matematika) bo'yicha o'qitish tizimiga asoslangan, bunda o'quvchilar amaliy va loyiha mashg'ulotlari yordamida saboq oladilar. Umumiy o'rta ta'lim maktablarining o'quv rejasiga ko'ra, tabiiy va iqtisodiy fanlar blogi — Tabiiyot va geografiya, Biologiya, Fizika va astronomiya, Kimyo, Iqtisodiy bilim asoslari, Tadbirkorlik asoslari|| asoslari fanlarini qamrab oladi.

Tabiatshunoslik fanidan DTS bo'yicha o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo'yiladi:

- jonli va jonsiz tabiat xodisalarini tasavvur qila olish;
- o'simliklarda va hayvonlarda modda almashinuvini tasavvur eta olish;
- foydali va zararli hasharotlarni bilish;
- inson organizmiga ekologik muhitning ta'sirini, chekish, alkogol ichimliklar va giyohvand moddalarni iste'mol qilishning ta'sirini bilish;

- —O‘zbekiston Respublikasi Qizil Kitobilni bilish, unga kiritilgan o‘simlik va hayvon turlarini ayta olish;

- gerbariy yasash;

- tabiatda muntazam kuzatuvlar olib borish talablari qo‘yilgan.

Tabiatshunoslikni o‘qitish metodikasi oldida quyidagi vazifalar turadi: umumiy ta’lim va kompleks tarbiya sistemasida tabiatshunoslikning o‘quv predmeti sifatidagi ahamiyati va urnini aniqlash; tabiatshunoslik materiallarini tanlash va birlashtirish (sintez qilish). uning ta’lim hamda tarbiyaviy vazifalarini aniqlash. Boshlang‘ich maktabda tabiatshunoslikni o‘qitish tabiat hayotidagi ayrim faktlar va o‘simliklar, hayvonlar hamda odamning tashqi xususiyatlari bilan tanishtirishdangina iborat emas.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Texnologiya va uni o‘qitish metodikasi. Toshkent 2018 y

2. Texnologiya fanini o‘qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar Toshkent 2018 y

3. Boshlang‘ich sinflarda Texnologiya ta’limining mazmuni Toshkent 2016 y

4. Texnologiyada darslarida STEAM texnologiyasi Toshkent 2020 y

